

Pöytäkirja

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelma 2021–2022

Aihe: Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman seurantaryhmän 8. kokous

Aika: tiistai 8.3.2022 klo 9.00–11.00

Paikka: TEAMS-kokous

Osallistujat:

Heikki	Blom	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Marika	Bäckman	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Emma	Holsti	Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry
Kari	Jukarainen	Aineopettajaliitto ry
Päivi	Kamppi	Kansallinen koulutuksen arviointikeskus - Karvi
Inka	Kokkonen	Suomen Rehtorit ry
Teijo	Koljonen	Opetushallitus
Harri	Korhonen	Helsingin kaupunki, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Tuomo	Laakso	Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry
Petri	Lehikoinen	Opetushallitus
Jukka	Lehtinen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Petri	Lempinen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirsi	Rasinaho	Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Pekka	Risku	Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Mauri	Ronimus	Aikuislukioliitto ry
Heidi	Rättyä	Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry
Miika	Sahamies	Akava ry
Tiina	Silander	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Annakaisa	Tikkinen	Sivistystyönantajat ry
Aliisa	Toivanen	Suomen Lukiolaisten Liitto
Aki	Tornberg	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Matti	Tujula	Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto SAKKI ry
Tiina	Tähkä	Ylioppilastutkintolautakunta
Ville	Ukkola	Vammaisfoorumi ry
Lauri	Vaara	Talous ja nuoret TAT ry
Mikko	Vieltojärvi	Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Kyösti	Värri	Suomen Kuntaliitto
Jan-Mikael	Wikström	Finlands Svenska Lärarförbund FSL ry
Satu	Ågren	Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry

Asialista

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Petri Lempinen avasi kokouksen klo 9.00 Asialista hyväksyttiin.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

OAJ esitti kommenttina, että yhteen kappaleeseen voitaisiin tehdä alla olevan kappaleen kahden viimeisten lauseiden huomio.

Tässä työssä tulisi kannustaa siihen, että lukiokoulutuksen laatua tarkastellaan paikallisesti. Lähtökohdaksi voitaisiin ottaa systeemisen kehittämisen näkökulma. Laatu lähtee lukion sisältä käsin. Laatustrategiaa voidaan pitää väljänä ja kriteerien pohjalta arvioidaan oman toiminnan kehittämistä. Tässä työssä on hyvä huomioida eri toimijat. Tähän kappaleeseen OAJ esitti pöytäkirjan tarkastamisen yhteydessä 8.3.2022 kommentin, että se ei kuvasta seurantar ryhmän kaikkien edustajien näkemystä. Laatustrategiaan tulisi liittää tarkemmat ja yksityiskohtaisemmat kriteerit.

Huomio tehtiin lopulliseen pöytäkirjaan.

3. Lukiokoulutuksen laatustrategian valmistelua

- *Lukion laatustrategian valmistelua*

Disposition kohdalla huomautettiin, että henkilöstön asema on hyvä nostaa esiin yhtenä tarkastelukohteena. Toisaalta nostettiin esiin näkökulma, että voisiko se olla osallisuus –kohdassa, koska henkilöstön hyvinvointi on siinä myös tärkeä huomioida. Maantieteellinen kysymys on akuutti ja oppiminen on myös oltava kokonaisuudessa mukana. Puheenjohtaja nosti esiin, että visio on yhteydessä lainsäädäntöön, jota muut poliittiset linjaukset tukevat.

Johdantoon olisi hyvä nostaa ne asiat, joita laatustrategiassa käsitellään. Nyt se on aika yleisellä tasolla. Tässä tulee esille laatu kriteerit, joihin myöhemmin tarvitaan säädösperustaisuus. Toisessa kappaleessa nostetaan esiin kehittyvä toimintakulttuuri ja voidaan kysyä, mitä sillä tarkoitetaan? Se on tärkeä osa laatutyötä. Pj.: Tämä voidaan kirjata myös muulla käsitteellä. Esiin nostettiin myös se, että johdannossa toimintakulttuurin käsite on koko työn avain ja sitä voidaan myöhemmin työssä määritellä tarkemmin. Huomiona oli myös, että johonkin kohtaan johdannossa voidaan laittaa toteamus, että lukiokoulutus on ennen kaikkea jatko-opintoihin johtavaa koulutusta. Johdannosta todettiin myös, että siinä on positiivinen sävy. Katsottiin, että kehittyvän toimintakulttuurin käsite on hyvä, sillä sitä on tässä laatu työssä tehdään.

Toimijoita kuvaavassa osiossa olisi hyvä ottaa myös henkilökunta mukaan. Tässä kohden keskeisten toimijoiden maininta riittää. Toisaalta hyvä olisi tuoda tässä esiin, mikä tehtävä kullakin toimijalla on ja mitä se tarkoittaa käytännössä. Nykykirjaus esim. Karvin osalta on sen lakisäätien tehtävä ja tätä on pohdittava tarkemmin. Opiskelijoiden yhtenä tehtävänä on myös antaa palautetta ja sen palautteen käsittely on huomioitava. Ammatillinen koulutus on hyvä myös huomioida ja siellä toteutettava kaksoistutkinto, samoin toisen asteen yhteistyö. Monet katsovat tätä asiaa omasta perspektiivistä ja tässä kohden on tehtävä valintoja. TEAMS-kokouksen chat-mainintana oli, että YO-tutkinto on hyvä huomioida.

Visiosta todettiin, että se on vaativa kohta. Arviointikohteita tällä hetkellä on neljä ja aika yleisellä tasolla ne näyttävät koulutuksen järjestäjälle. Yleissivistyksen käsite olisi hyvä näkyä siinä. Tähän on tuotava se näkökulma, että laadunhallinta on kriteeriperustaista ja se on tuotava tähän kohtaan näkyviin. Pj.: Oppiminen, hyvinvointi ja saavutettavuus ovat kohtia, joihin tähdätään. Miten niiden laadunhallintaa määritetään? Huomiona oli myös, että laatustrategia on vuoteen 2030 ja nyt on jo vuosi 2022. Onko niin, että arvioinnissa voidaan nostaa esiin, että jokaisella lukiolla on tietty laatutaso? Ainakin vakiintunut toimintatapa vuonna 2030. Tavoite –kysymystä on pohdittava erikseen. Ensimmäinen lause on tärkeä. Visiosta todettiin myös, että se on nyt tiiviisti kuvattu. Kuinka kunnianhimoisen se on, niin sitä voidaan miettiä. Pj.: Visio voi olla myös hyvin lyhyt (esimerkki EK:sta). Samoin nostettiin esiin se, että toisaalta voidaan tarkastella valtakunnan tasolla ja paikallisella tasolla. Yleissivistyksen käsitettä toivottiin mukaan visio-osaan. Samoin tässä on pohdittava, mitä ollaan tekemässä ja sitä voidaan tarkastella viiden eri näkökulman (5ps) kautta: plan, ploy, perspective, position ja pattern. Me kaikki mielletään laatutyö hieman eri tavalla. Hyvä kysymys on, mikä on valtakunnallisen strategian suhde paikalliseen strategiaan?

Väestömuutosta kuvaavasta kappaleesta Pj. totesi, että siinä tulevat esiin koulutuspoliittisessa selonteossa esiintyvät arviot. Tämän todettiin olevan tärkeä näkökulma ja seudullisesti tarkasteltuna asian voi kääntää myös toisin päin. Tärkeätä on huomioida, miten tätä ilmiötä tulisi kuvata esimerkiksi laaja-alaisen osaamisen näkökulmasta ja miten niitä asioita voitaisiin ratkaista laatutyön kautta. Pj.: Yhteistyö tulee olemaan tässä väestökehityksessä hyvin avainasemassa. Se voidaan kirjata tähän, jos niin halutaan. Kun tässä nostettiin esiin myös etäopetus, niin on hyvä miettiä, että miten sitä tuetaan? Mitä etäopetus tarkoittaa henkilöstörakenteen kannalta? Tässä olisi hyvä olla valtakunnallinen digistrategia. Pj.: Tätä pohditaan juuri parhaillaan.

Muuttuvien osaamistarpeiden kohdalla ei ollut kommentoitavaa.

Digitalisaatiosta todettiin, että siinä on huomioitava lukiolaiset myös mahdollisuutena ja että sen suhdetta opiskelijoiden oppimiseen ja hyvinvointiin on pidettävä mielessä. Pj.: Toimintaympäristön muutos on vahva ja tässä voidaan ensimmäinen kappale jakaa kahtia. Esiin nostettiin myös se, että kun oppimateriaalit ovat sähköisiä, niin ne on oltava saatavilla kaikille, myös näkövammaisille. Se maininta otetaan huomioon. Vuosi 2030 on toisaalta kaukana, mutta toisaalta myös lähellä, niin eikö tässä pitäisi jotain sanoa myös tekoälystä? Se tulee muuttamaan paljon kaikkea ja ennen muuta koulutusta.

Hyvinvointia kuvaava kappale jakautuu kahteen osaan ja ne varmaan pitää yhdistää tässä? Toisaalta koronasta jää paljon oppimisvelkaa pitkäksi aikaa. Otsikointi ja teksti on hieman kyynistä ja voisiko tuoda esiin myös joitakin positiivisia näkökulmia? Pj.: Tästä voi jättää tekstiehdotuksia? Tosin tässä asiassa luotettiin valmistelemaan sihteeristöön. Tässä on nostettava esiin myös henkilöstön kuormittuneisuus. Myös motivointi ja erilaisiin ratkaisuihin viittaaminen voisi olla myös tässä mukana. Esimerkiksi lukiodiplomien tuoma luova panos opiskelijoille voisi olla yksi ratkaisu. Erityisopetus ja opiskelijoiden näkökulma voisivat näkyä myös tässä kappaleessa. Oleellista olisi tarkastella, mitä tämä tarkoittaa laatutyön kannalta ja millä tavalla tämä liittyy laatutyöhön? Pj.: Koronaa koskeva kappale yhdistetään tähän ja jaksaminen tuodaan vahvemmin esiin. Puuttuuko tästä nyt jotain olennaista? Esiin tähän kysymykseen nostettiin LOPS:n kappale 1.21, jossa hyvinvointiasia nostetaan vahvasti esiin. Samoin laaja-alaisen osaamisen alueet olisi hyvä nostaa esiin. Pj.: Seuraavaan versioon tuodaan näitä näkökulmia.

Strategiset arviointikohteet –kuvioista todettiin, että arviointialue, laatutavoite, itsearviointi ja vaatimustaso -käsitteitä on hyvä yhdenmukaistaa koulutussektorilla. Kuvioista todettiin, että nyt ollaan oleellisen asian äärellä. Tähän tarvitaan säädöspohjaiset kriteerit ja nykyiset vaatimustasot ovat väljät. Tässä on hyvä pohja tulevalle työlle. Kun näistä kootaan tekstiosiot kasaan, niin siitä tulee sitten se varsinainen keskustelu.

4. Seuraava kokous

Seuraavan kokouksen aikataulu ilmoitetaan erikseen.

5. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 10.40.